

Z A P I S N I K
sa XXXV sjednice Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju
i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore 26. saziva, održane 12. novembra 2018. godine

Sjednica je počela 12. novembra 2018. godine u 12.00 časova.

Predsjedavao je prof. dr Petar Ivanović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali poslanici/ce, članovi/ce Odbora: Genci Nimanbegu, dr Predrag Sekulić , Marija Čatović, Ana Nikolić , Mirsad Murić i mr Sanja Pavićević.

Sjednici je, u skladu sa članom 55 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovala poslanica Daliborka Pejović.

Sjednici su, u svojstvu predlagača zakona, prisustvovali: Pavle Radulović, ministar održivog razvoja i turizma i mr Ivana Vojinović, generalna direktorica Direktorata za životnu sredinu u Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

Rad sjednice nijesu pratili predstavnici medija.

Pošto je konstatovano da postoji kvorum za rad i punovažno odlučivanje, za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

1. Utvrđivanje amandmana Odbora na Predlog zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu;
2. Tekuća pitanja.

1. Prva tačka dnevnog reda – Utvrđivanje amandmana Odbora na Predlog zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu

Prof. dr Petar Ivanović, predsjednik Odbora podsjetio je da se Predlogom zakona predviđa uvođenje obaveze izrade Izvještaja o stanju životne sredine gdje god se utvrdi da ne postoje informacije o stanju segmenata životne sredine. Predlaže da ova obaveza postoji samo kod zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara. Ukoliko bi opstalo predloženo rješenje kreirala bi se svojevrсна „biznis barijera“ za realizaciju projekata posebno na lokalnom nivou. Takođe, postoji i dilema da li u Crnoj Gori postoji dovoljan broj specijalista koji bi kvalitetno i u kratkom roku pripremili neophodne informacije o stanju životne sredine.

mr Ivana Vojinović, generalna direktorica za Direktorata za životnu sredinu u Ministarstvu održivog razvoja i turizma saopštila je da se na osnovu Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu donosi Uredba o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu kojom se utvrđuju projekti za koje je obavezna procjena uticaja na životnu sredinu (Lista 1), odnosno projekti za koje se može zahtijevati procjena uticaja na životnu sredinu (Lista 2). Stoga je mišljenja da ne postoji potreba da se taksativno nabrajaju vrste objekata za koje se može zahtijevati procjena uticaja na životnu sredinu. Predlogom ovog zakona je definisano da nosilac projekta za koji je obavezna izrada Elaborata ili

projekta za koji je donijeta odluka o potrebi izrade Elaborata, ne može pristupiti izvođenju projekta odnosno pribaviti odobrenje za obavljanje djelatnosti bez saglasnosti na Elaborat ili odluke da nije potrebna izrada Elaborata. Sve navedeno, potrebno je za pribavljanje građevinske dozvole, odnosno prijave građenja objekta, odobrenja ili saglasnosti za početak izvođenja projekta. Predlagač je, dakle, vodio računa o usklađenosti sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Predsjednik Odbora dr Petar Ivanović, podsjetio je da zaštita životne sredine nije sporna već mehanizmi zaštite, odnosno pitanje da li se predloženim rješenjima podižu barijere za obavljanje djelatnosti malih, srednjih, pa i velikih poslovnih sistema.

Poslanica Daliborka Pejović istakla je da su poznate institucije nadležne za zaštitu životne sredine. Poznato je i da izradom Elaborata procjene uticaja treba obezbijediti nedostajuće neophodne podatke i detaljno utvrditi stanje kvaliteta segmenata životne sredine, predvidjeti negativne uticaje projekta na životnu sredinu, utvrditi odgovarajuće mjere zaštite životne sredine i definisati program praćenja uticaja na životnu sredinu. Nije logično da isti organ vodi proceduru procjene uticaja na životnu sredinu i odlučuje da li će se ona raditi. Takvo rješenje bi kritikovala Evropska komisija na isti način kao što bi se kritika uputila u pogledu kvaliteta urađenog elaborata. Apostrofirala je da „doing bussines“ lista Svjetske banke pokazuje da Crna Gora ima problema u otklanjanju biznis barijera. Postoji opasnost da se nametanjem dugotrajnih procedura, kako je predloženo, neće ukloniti barijere koje već postoje, već će se stvoriti dodatni problemi, pogotovo za male investitore, kao što su porodična domaćinstva i sl. Nepraktičan je, smatra, dugotrajan proces procjene po egzistenciju malih investitora i proizvođača. Predložila je model tzv. „isključive norme“ koji podrazumijeva nabranje projekata koji po veličini i značaju mogu da ugroze životnu sredinu. Insistirala je da ono što je načelni stav Evropske komisije treba prilagoditi crnogorskim uslovima.

Predsjednik Odbora prof. dr Petar Ivanović istakao je praktične posljedice i izjavio da mnogi započeti projekti mogu biti zaustavljeni zbog dugotrajne procjene uticaja na životnu sredinu.

Poslanik dr Predrag Sekulić istakao je da je procjena uticaja veoma skupa, a dugotrajnim postupkom procjene biće zaustavljeni mnogi projekti čija je realizacija počela. Saopštio je da Crna Gora ne treba da podliježe strogosti standarda koja se odnosi na veće i bogatije države. Uvažavajući činjenicu da otvaranje Poglavlja 27 predstoji, smatra da obaveza izrade izvještaja o stanju životne sredine treba da se precizira samo kod zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara jer bi predloženo rješenje vodilo ka biznis barijeri. Lako se može utvrditi koji projekti zahtijevaju istraživanje o stanju životne sredine.

Poslanica Marija Čatović se osvrnula na probleme u procjeni uticaja na životnu sredinu u Kotorsko-Risanskom zalivu i istakla da ponuđeno rješenje iz Predloga zakona može da kreira barijere za poslovanje. Istakla je primjer Republike Hrvatske koja traži da se donijeta rješenja u Evropskoj uniji prilagode toj zemlji. Analogno, interesi države Crne Gore moraju biti primarani uz obavezu da se implementira pravna tekovina Evropske unije u mjeri mogućeg.

Poslanik Mirsad Murić saopštio je da, uz uvažavanje biljnog i životinjskog svijeta, treba voditi računa i o čovjeku jer su čovjek i biodiverzitet neraskidivo povezani. Što se tiče endemičnih biljnih i životinjskih vrsta, one postoje na mjestima koja su nepristupačna za izgradnju. Specifičnost prepoznaje samo u područjima koja je zaštitio UNESCO kao što je područje Bokotorskog zaliva. Mišljenja je da ni Evropska komisija neće praviti problem kod usvajanja amandmana koji smanjuje biznis barijere.

Poslanica Sanja Pavićević podsjetila je da se liste koje sadrži Uredba o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu predloženim zakonom ne mijenjaju, a po potrebi može se promijeniti navedena Uredba. Predlog zakona pravilno predviđa da se mora pratiti stanje životne sredine prije, u toku i nakon intervencija u prostoru. Predlog onemogućava da se bavimo posljedicama

intervencija, što je iskorak u odnosu na ranije stanje. Sve izmjene Predloga zakona treba posmatrati u kontekstu mogućih posljedica po prostor.

Predsjednik Odbora prof.dr Petar Ivanović podsjetio je da za određeni prostor ne postoje sistematizovani podaci koji bi predstavljali početno tzv. nulto stanje. Doći do početnog stanja, što je intencija predlagača, na način kako je predloženo, može kreirati biznis barijere. Amandmanom se omogućava da npr. u nezaštićenoj zoni u kojoj dođe do realizacije turističkog projekta, nema bojazni da će se zbog zakonskih rješenja, projekat obustaviti. Jedino je pitanje, po njegovom mišljenju, da li treba nabrajati taksativno projekte ili ne.

Poslanica Daliborka Pejović objasnila je da se predloženim zakonom predviđa obaveza izrade elaborata sa podacima o svim segmentima životne sredine. Činjenica je da se strateška procjena uticaja na životnu sredinu radi prilikom donošenja svih prostornih planova, pa ne bi trebalo da postoji bojazan od ugrožavanja prostora. Prilikom procjene navodi se i koje projekte može da apsorbuje životna sredina da ne bi došlo do njene degradacije. Ponovila je da je potpuno nerealno angažovati timove stručnjaka raznih struka iz oblasti životne sredine za dugotrajno posmatranje npr. ruralnog prostora da bi se odobrila izgradnja npr. sušare.

mr Ivana Vojinović, generalna direktorica za životnu sredinu prepoznala je dva nivoa nerazumijevanja. Prvi nivo tiče se malih investitora. U listama koje su već pomenute percipirani su kapaciteti projekata, pa se, uz veliki stepen diskrecionog prava da lokalne samouprave odluče da li je neophodan elaborat, može tvrditi da za mnoge projekte i investicije, on neće biti neophodan. Veliki projekti, i iz oblasti poljoprivrede, moraće uz elaborat da dobiju i integrisanu dozvolu za rad. Drugi nivo se tiče početnog tj. nultog stanja koje nije urađeno. Postoji zavidan fond podataka za neke djelove Crne Gore, dok za neke druge tih podataka nema. Nadležni organi treba da ocijene u kojim situacijama fond podataka treba dopuniti. Tako bi se dobila baza podataka na osnovu koje nadležni organ može da odluči o potrebi izrade elaborata. Navela je da i Agencija za zaštitu prirode i životne sredine ima široke nadležnosti u sprovođenju postupka strateške procjene uticaja, planova i programa na životnu sredinu, izradi mišljenja na izvještaje o strateškoj procjeni uticaja za planove i programe na lokalnom nivou, sprovođenju postupka procjene uticaja projekata na životnu sredinu i dr. Istakla je da je praksa pokazala da su mali proizvođači oslobođeni izrade elaborata procjene uticaja, pa smatra da izvještaj o stanju segmenata životne sredine, kako je predložen, ne predstavlja biznis barijeru ni malim, niti velikim projektima.

Poslanica Daliborka Pejović, naglasila je da se ne mogu upoređivati situacije u kojima su projekti već dovršeni i one koji tek treba da se realizuju. Zato je predviđeno da se Zakon u proceduri primjenjuje na buduće projekte. Insistira da se nabroje složeni inženjerski projekti kao takvi. Ništa ne sprječava državu da tamo gdje procijeni da može doći do ugrožavanja životne sredine, koristeći se normama iz Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata predvidi izradu izvještaja i za veće npr. poljoprivredne projekte, a ne samo za naftna postrojenja. Takva obaveza ne treba da postoji za mala, porodična gazdinstva jer se mora uzeti u obzir i socijalna komponenta tj. činjenica da mnoge porodice žive od malog poljoprivrednog gazdinstva.

Poslanik dr Predrag Sekulić saopštio je da državni organ treba da ima jasnu normu na osnovu koje će znati da li izvještaj iz člana 15 Predloga zakona treba pribavljati ili ne. Ovo i tim prije što je svaki postupak čekanja na odgovor, kao i postupak izrade izvještaja, skup.

mr Ivana Vojinović naglasila je da je „ad literam“ inkorporirano evropsko zakonodavstvo u domaće propise preuzimanjem lista kojima je taksativno propisano za koje projekte je obavezna procjena uticaja na životnu sredinu, pa investitori takvih projekata nemaju dilemu da li je procjena potrebna ili ne. Čak i tada se mora voditi upravni postupak kod nadležne Agencije jer je saglasnost na elaborat ili

odluka da on nije potreban, neophodan uslov za dobijanje građevinske dozvole, odnosno dozvole za građenje. Preciziranja su data u mogućoj mjeri.

Poslanica Ana Nikolić je ubijeđena da ponuđeno rješenje iz člana 15 Predloga zakona jeste biznis barijera. Poštovanjem dugotrajnih rokova i čekanjem na proceduru nakon koje se može zaključiti da elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu nije potreban, mogu se prouzrokovati višestruko štetne posljedice po male investitore.

Poslanica Daliborka Pejović ponovila je da složene inženjerske projekte treba, u tom nazivu, u sklopu amandmana, unijeti u član 15 stav 2 tačka 4 Predloga zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu. Potrebno je i posebno naglasiti hotelske kapacitete i turističke objekte.

Ministar Pavle Radulović je pitao kako će se procjenjivati zagađenje životne sredine koje prouzrokuje mali investitor npr. klanica, ako nije utvrđeno početno stanje životne sredine?

Nakon rasprave Odbor je jednoglasno odlučio da povodom razmatranja Predloga zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu podnese sljedeći amandman:

AMANDMAN I

U članu 15 u stavu 2 u tački 4, nakon riječi "sredine" dodaju se riječi: "mora se uraditi za projekte u oblastima zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara, turizmu i složene inženjerske objekte, a za ostale projekte u skladu sa odlukom nadležnog organa".

Predstavnik predlagača zakona ministar Pavle Radulović, prihvatio je amandman koji je shodno članu 150 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore postao sastavni dio Predloga zakona i o njemu Skupština posebno ne odlučuje.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik prof. dr Petar Ivanović.

2. Druga tačka dnevnog reda – TEKUĆA PITANJA

Nije bilo predloga po pvoj tački dnevnog reda.

Sjednica je zaključena u 13:10 časova.

SEKRETARKA ODBORA

mr Milena Kapa

PREDSJEDNIK ODBORA

prof. dr Petar Ivanović